

SLOVENSKI UČITELJ

Leto IX.

Št. 6.

VERI, UZGOJI IN POKU.

OBSEG.

	Stran
Še nekaj o „Dnevniku“. Julij Slapšak. (Konec)	121
Pomen malenkosti pri vzgoji. Prefekt M. Štular. (Konec.)	125
Uporaba pri veronauku Prof. dr. J. Demšar. (Konec.)	128
Katehetski vestnik.	
Ali naj se dovoljuje otrokom, da spišejo grehe in jih pri spovedi bero?	132
Katehetsko gibanje	133
Pedagoški razgled	135
Zgledi, uporabni pri katezezi	136
Nasvet c. kr. deželnemu šolskemu svetu	137
Šolske vesti	138
Drobtine	141
Slovstvo in glasba	143

Slovenski Učitelj

Glasilo slovenskih krščanskih učiteljskih
::: in katehetskikh društev. :::

Last „Slomškove zveze“ in „Društva slovenskih katehetov“.

Letnik IX.

V Ljubljani 15. junija 1908.

Štev. 6.

Še nekaj o „Dnevniku“.

Julij Slapšak. -- (Konec.)

Učni črteži določajo za vsako vrsto ljudskih šol, kateri največji normalni uspeh se mora od dotične šole zahtevati in doseči. Učni črteži za ljudske šole, katere določa po § 4. državnega šol. zak. naučni minister so se ustanovili najpoprej začasno, in sicer se je najprej predpisal popolen učni črtež za tri razredne meščanske šole; zajedno pa so se deželna šolska oblastva povabila, posvetovati se o tem začasnem učnem črtežu in poročati, če ga je treba morebiti tu ali tam izpremeniti. Nato so se objavila bistvena načela učnih črtežev za različne vrste občnih ljudskih šol, in so dobila deželna šolska oblastva poziv, naj sestavijo na tej podstavi normalne učne črteže ter jih prijavijo okrajnim šolskim oblastvom, katera naj potem na predlog okrajnih učiteljskih konferenc ustanove učni črtež za podrejene šole.

Ker so na podstavi teh določil le poedini deželni šolski sveti izdali normalne učne črteže za ljudske šole, objavilo je naučno ministrstvo, da bi pripomoglo stvari do možne edinosti, učne načrte za različne vrste občnih ljudskih šol ter je določilo, naj so ti le podstava in nekako pravilo za normalne učne črteže, katere je deželnim šolskim svetom izdati.

Na podlagi tega so se z razpisom deželnega šolskega sveta za Kranjsko z dne 19. decembra 1874. leta, št. 2764 dež. š. sv., izdali učni črteži za različne vrste ljudskih šol.

Z ozirom na določila m. u. z dne 8. junija 1883, št. 10.618, čl. I., in radi izpremenjenih razmer so se ti učni črteži za ljudske šole pregledali in z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 18. septembra 1888, št. 1836, izdali pregledani v nemški izdaji (za trinajst vrst ljudskih šol), več let pozneje so se natisnili tudi v slovenskem jeziku.

To o splošnem učnem načrtu, ki določa za vsako kategorijo ljudskih šol, kateri največji normalni uspeh se more od dotične šole zahtevati in doseči.

Od splošnega učnega načrta, ki kaže le smoter ali cilj, se razlikuje **p o d r o b n i u č n i n a č r t**, v katerem je nanizana vsa učna tvarina na četrtletja, mesece, tedne, dneve in ure.

Podrobni učni načrt (podrobno učno navodilo za ljudske šole) je objavil deželni šolski svet za Kranjsko z razpisom z dne 19. marca 1897. leta, št. 119 dež. š. sv.

Glasom razpisa deželnega šolskega sveta z dne 31. maja 1902, je ukazano: Z ozirom na važnost vestne priprave učiteljeve na pouk . . . imajo učitelji pred pričetkom šolskega leta učno snov razreda, v katerem bodo delovali, porazdeliti na četrtletja, mesece, tedne . . .

To je postavno ozadje za podrobni učni načrt. V podrobnem učnem načrtu se torej zapisuje učna snov enega leta, in sicer za eno leto naprej.

Dnevnik: Za dnevnik pa ne govori noben paragraf. Za njegovo eksistenco ni nobene določbe ne v deželnih ne v državnih postavah. Za šolsko leto 1902/3 ga nam je prinesel razpis deželnega šolskega sveta za Kranjsko z dne 31. maja 1902, št. 345. In kako? Kakor da bi se bal javnega odpora, potisnil je dotični ukaz zadaj za rešitve predlogov okrajne učiteljske konference (vsaj v kamniškem okraju je bilo tako). Kratko določilo se glasi: »Die Lehrer sind weiters zu verhalten, in einem Tagebuche den an den einzelnen Tagen bezw. in den einzelnen Stunden zu bietenden, resp. einzuübenden Lehrstoff zu verzeichnen.«

Da je ta odredba vzbudila šum med učiteljstvom, je čisto naravno, kajti vsaka novotarija razburi duhove; kaj šele vpeljava dnevnika kot novo tretje zapisavanje učne snovi, brezpotrebno in nezmislno, kakor se je sprva mislilo, da je. Pa dnevnik se je izkazal eminentne praktične vrednosti. Učiteljstvo se ga je oprijelo po krajšem ali daljšem odporu.

Povdarjamo še enkrat, da ni postavne določbe za eksistenco dnevnika; tudi v novem učnem redu ni o njem ne duha ne sluha; nasprotno, ministrski dopis z dne 12. februarja 1884, št. 23.122, ki smo ga že navedli pri zgodovini tednika, govori dovolj glasno proti njegovi vpeljavi. Živ krst bi ne mogel učiteljstvu do živega, ko bi se bilo takoj v začetku ustavilo in bi ga ne maralo pisati. Tega mnenja je tudi naš nadzornik, gospod svetnik, profesor Vilibald Zupančič, ki se je ob neki priliki v tem smislu javno izrazil. Ali s splošno uvedbo je dobil dnevnik domovinsko pravico i v naši kronovini in konštatirati moramo, da ne v kvar šolstvu.

Tako imamo sedaj trojno zapisovanje učne snovi na kranjski ljudski šoli: Dnevnik, tednik in podrobni učni načrt. Nastane vprašanje: Ali so potrebni vsi trije?

Vso »učno« snov imamo »podrobno«, in sicer: na šolska leta, četrtletja, mesece, tedne, dneve, ure (učne enote) zapisano v načrtu, ki se zaradi tega zove »podrobni učni načrt«.

Ali je podrobni učni načrt potreben?

To vprašanje je skoroda odveč. Vsaka boljša stavba se zida po načrtu. Ali naj šola zida tako imenitno stavbo: vzgojo in pouk brez načrta?

Podrobni učni načrt mora biti, je neobhodno potreben; on je kažipot, vodnik in prijatelj učiteljev, ki ga vodi po načrtani poti do cilja. Želeti bi le bilo, da bi že skoro zagledal beli dan podrobni učni načrt (podrobno

učno navzdilo za ljudske šole), ki ga je objavil deželni šolski svet za Kranjsko z razpisom z dne 19. marca 1879, št. 119, ga revidiral leta 1888, in o katerem je sklenila deželna učiteljska konferenca leta 1891, da se znova pregleda in v izpremenjeni obliki, primerno za današnje čase in razmere, znova izda.

Ali bi se ne izhajalo s podrobnim učnim načrtom? Čemu sta torej tednik in dnevnik? Saj jih ni treba! Saj imamo že en načrt, čemu bi iskali še drugih! . . .

Teoretično soditi, res ni potreben ne dnevnik, ne tednik; kajti, kaj da je pravzaprav tednik in dnevnik v pogledu na učni načrt? Nič drugega, kakor del podrobnega učnega načrta. Le pogledjmo!

V podrobnem načrtu je zabeležena učna snov za vsako uro, dan, teden, mesec, četrletje, leto. V dnevniku za vsako uro in dan. V tedniku za vsako uro, dan in teden. Potemtakem ni dnevnik nič drugega kakor podrobni učni načrt za en dan; tednik pa podrobni učni načrt za en teden. Podrobni učni načrt za en dan se torej zove »dnevnik«. Podrobnemu učnemu načrtu za en teden je ime »tednik«.

Ali praksa uči drugače.

Kadar sem po izdelanih učnih slikah poučeval, sem navadno doživel glede uspehov manj ali več občutljivi fiasko. In če se mi je to le večkrat primerilo, sem se vdal duhomorni in neumni melanholiji ter tožil: »Ah, učitelj je goreča sveča. Kakor ta sama sebe uničuje, da sveti drugim: tako i učitelj izrablja in izrablja dušne in telesne moči svoje, dokler niso izžete.« Zdaj ne pišem več učnih slik: pred poukom imam učno snov, logično in psihično sestavljeno in pa cilj pred očmi; katero pot si zberem, da dospem do cilja, to mi povedo otroške oči in njih razpoloženje . . . Učiti se ne pravi, obdelovati mrtvo telo, dihati vanj svojo umetniško dušo in ga obrazovati brez ozira na mrtvo maso: tu imamo živa bitja pred seboj, ki le tedaj uspevajo, ako sije solnce učiteljevega vzgojevanja za njih bitnost primerno, ako kaplja rosa učiteljevega poučevanja, kakor zahtevajo to individualne posebnosti malih in njihovo trenutno razpoloženje. To je važno! Kaj tista pota po formalnih stopnjah, ki so ti že itak prešla v kri in mozeg in jih ne moreš zgrešiti! Od psihološkega momenta malih je vse odvisno: če znaš gledati in brati v duši malih in veš, kaj se notri godi, potem, potem pridejo šele didaktične in formalne in vse druge stopnje na vrsto, potem šele veš, katera pot je na mestu, koliko in katere stopnje so prave, da dospeš do cilja . . .

Tako delam zdaj in ne »padam« več v melanholijo. Pa s tem ne obsojam pisanih učnih slik, ki so potrebne za vsakoga, dokler si ne prisvoji svojega gotovega in zanesljivega načina poučevanja.

Pisanih učnih slik torej ne obsojam. Konstatirati sem le hotel, da se že v eni učni enoti mora tuintam kaj predrugačiti, ako reflektiramo na uspehe, kakor mora tudi bojna četa izpremeniti svoj načrt, ko gre nad sovražnika, a ji je ta prekrizal račune. Tem bolj se pa utegne načrt poučevanja za celo leto izpremeniti. Zapisovanje učne snovi za celo leto

naprej, t. j. podrobni učni načrt, torej ni neizpremenljivo. In to govori za drugo zapisovanje učne snovi, za dnevnik ali pa tednik.

Kateri naj ostane?

Eh, dnevnik, kajpada! Kdor ima pa še tednik, dobro, saj ga imaš, samo krsti ga: vse dnevnike v tednu sešij in zapiši gori: tednik, in — Bosna bo mirna!

No, rečeno je lahko, storjeno težje!

Na Kranjskem imamo dve različni tiskovini za dnevnik in tednik. Vsaka je drugače črtana, vsaka ima drugačno obliko, in šolske oblasti ne poznajo šale: pisati je treba oboje. In kako se to vrši?

Dnevnik se piše za en dan naprej. In ko pride sobota, sede človek za kateder, pa prepíše še enkrat vso učno snov iz dnevnika v tednik. Je to potrebno? Ha, kdo ima neki pri tem tretjem »prepisovanju« učne snovi kak dobiček?

Mar učitelj? Br! Temu se pozna na obrazu, da opravlja z nevoljo to brezsmotreno mehanično »prepisovanje«. Ali pouk? Nikakor: v soboto vzamemo tednik iz miznice in ko ga spišemo, gre spet za teden dni počivat . . . Mar nadzornik? Ha, ta največkrat niti ne zapiše vanj svojega imena z opazko: Videl! — kaj še, da bi ga vestno pregledal, kar tudi ne utegne in bi ne imelo posebnega haska. Kdo pa ima profit? Edino tiskarne, ker ga ne tiskajo zastonj! Nad pol tisoča se vrže vsako leto za to brezpotrebno tiskovino na Kranjskem proč; kaj res ni nobene druge koristnejše šolske potrebe?! . . .

Šolska oblast je vpeljala dnevnik gotovo iz namena, koristiti šolstvu. In v resnici: dnevnik se je tekom petih let svojega bivanja na kranjskih ljudskih šolah udomačil in kot imenitne praktične vrednosti vestnemu učiteljstvu priljubil. Kako pa je tudi prijetno: Ko stopim zjutraj v šolo, odprem dnevnik, ki sem ga včeraj po šoli na podlagi podrobnega učnega načrta spisal, in načrt današnjega mojega dela se mi oživi pred dušnimi očmi; in nič ni treba ugibati in se izpraševati: Kje sem včeraj, oni dan nehal, kaj naj danes pričnem? Dnevnik se je učiteljstvu priljubil, ta je naš prijatelj.

Kaj pa šolska oblast? Poglejmo dotični razpis, s katerim je uvedla dnevnik, in prepričali se bomo, da je ona istega mnenja o tej reči, kakor mi. Razpis z dne 31. maja 1902, št. 345 dež. š. sv. se glasi:

»Mit Rücksicht auf die Wichtigkeit einer gewissenhaften Vorbereitung der Lehrer auf den Unterricht und der Aneignung der von Wissenschaft und Praxis anerkannten und von der Bezirkslehrerkonferenz angenommenen Methoden sind die Lehrer zu verhalten . . . sich gewissenhaft auf den Unterricht vorzubereiten, vor Beginn des Schuljahres den Lehrstoff der Klasse, in welcher sie wirken werden, auf die Quartale, Monate und Wochen zu verteilen und in einem eigenen Tagebuche den an den einzelnen Tagen, bezw. in den einzelnen Stunden zu bietenden, resp. einzuübenden Lehrstoff zu verzeichnen.«

Prosim, ali govori kje ta razpis o tedniku? Šolska oblast ga je molče prezrla, ona zahteva le podrobni učni načrt in dnevnik. Že ve, da je po vpeljavi dnevnika — nepotreben.

Ali pa je računala na dejanski odpor od strani učiteljstva ozir dnevnika in si je mislila: če ne zmagamo z vpeljavo dnevnika, dobro, ostanemo pri tedniku, in iz tega razloga ni obenem odpravila tednika. No, zdaj je vse v redu: Dnevnik je vpeljan, ne kaže družega, kakor da se podre in odstrani stara hiša — tednik . . .

Tudi po duhu in črki postave je, da se tednik odpravi. Saj poznate m. r. z dne 12. februarja 1884, št. 23.122, ki določa obstoječe ukaze glede uradnih spisov na občnih ljudskih šolah, kakor tudi dotične obrazce pregledati in pri tej, kakor odslej pri vsaki priliki gledati na to, da se ne bistvene pisarije odpravijo, neizogibne pa naredo priprostejše. No, ali ni res, da je tednik odpraviti? Seveda je res: saj ni »neizogibna«, ne »bistvena« in še »nebistvena« pisarija ne. Torej, tednik: Adijo, z Bogom! . . .

Pomen malenkosti pri vzgoji.

Prefekt M. Štular. (Konec.)

Omenjeno je bilo poprej, kako je malenkost res sicer sama po sebi majhna stvar, a iz nje vzraste veliko: iz malenkostne dobre navade velika, lepa čednost, iz malenkostne napake velika nerednost in pregreha. Vzgojitelj mora torej pozoren biti in pametno porabiti vsako ugodno priliko, kjer more kaj dobrega doseči, kaj slabega zatreti.

Malenkosti — dobre in slabe — so različne. Na ene se je ozirati in jih upoštevati, ker vplivajo na razvoji značaja; na druge pa se ni ozirati, ker morda nimajo nikakega vplava na značaj mladega človeka. Pameten, izkušen vzgojitelj bo vedel razsoditi, na kaj mora paziti in na kaj ne. Pedant pa je pri vsaki malenkosti enako siten. Za vse rabi mikroskop. Malo-marnež pa neče ničesar videti. Gleda skozi okajeno steklo. V sredi torej je prava pot.

Mislím pa, da se da nekaj stvari navesti, ki se jih mora upoštevati, ne da bi se bilo treba bati pedantstva; nasprotno: bila bi zanikarnost, ko se ne bi pazilo nanje. Navedene točke se ozirajo zlasti na ljudske šole in zavode, kjer imajo več mladine v oskrbi.

1. S n a g a. Tu ima vsak vzgojitelj, bodisi katehet ali učitelj, oziroma učiteljica dovolj prilike vzgajati mladino. Pogosto se opazi, kako prihajajo marsikateri otroci v šoli neumiti, v umazani ali raztrgani obleki, ali imajo dolge, od blata začrnele nohtove. Dostikrat leži v šoli pod klopni papir, raztreseni so ostanki sadja in druge smeti. Pogosto imajo šolarji počečkane knjige in zvezke. Morda se zdi vse to komu malenkostno in se v

svoji vzvišenosti nič ne zmeni za take »malenkosti«. Misli, da stori svojo dolžnost, ako le vzame po dnevniku odmerjeno lekcijo. A tak se zelo moti, kajti zelo važna točka vzgoje je tudi vzgoja glede snage. Vzgojitelj, ki ne navaja svojih gojencev na snago, škoduje sebi in mladini. Kako to?

Nesnaga je mati nerednosti in nečednosti, snaga pa mati rednosti in lepili čednosti v vsakem oziru.

Vzgojitelj, ki ni natančen glede snage, škoduje sebi, ker mu mladina v nesnažnih prostorih polagoma izgubi čut za snago, izgubi veselje za vse lepo in plemenito.

Česar se Janezek ni naučil v šoli, tega Janez ne bo znal tudi pozneje ne. Snage se ni naučil, na snago tudi ne bo nikdar pazil niti imel zanjo smisla. Kako bo skrbel, skrbela doma za snago, ko je imel, imela zanikarne starše, v šoli je pa tudi morda bilo grše, kakor v mnogih kmečkih hišah! Odtod potem toliko nerednih in nečednih kmečkih hiš, zanikarnosti v obleki; vsled nesnage toliko bolezni.

Ta nesnaga ne ostane samo na telesu in obleki. Ona vpliva tudi na človekov značaj, na njegovo dušo. Dr. Foerster rabi jako dobro primero, ko pravi, da je nesnažnost podobna vitrijolu. Če si kdo ž njim polije obleko, mu ne prejé samo nje, ampak deluje dalje do telesa in provzroči rane tudi na njem. Podobno je tudi s telesno nesnažnostjo. Ona ne ostane samo na vnanjosti človekovi: stanovanju, obleki, telesu, ampak vpliva tudi na njegovo notranjost, značaj, dušo. Takemu človeku polagoma otopi čut tudi za dušno snago in rednost. Kaj lahko in rado se pripeti, da se človek, ki se ne sramuje telesne umazanosti, polagoma ne bo več sramoval umazanih misli, besed in končno dejanj ter grešnega življenja. Tako se vzgoje razni »umazanci«, kot: razuzdanci, oderuhi, goljufi itd.

Tako ima vzgojitelj priliko opazovati, da so neredni in umazani otroci večinoma tudi slabi, zanikarni in leni učenci ter nagnjeni k raznim napakam. Prav tako se duhovni pastirji večkrat lahko prepričajo, da so v hišah, kjer vlada snaga in red, redno tudi pošteni in značajni ljudje; v hišah pa, kjer gospodari nesnaga in nered, večinoma slabi in neznačajni ljudje. Razumljivo, zakaj nerednost in nesnažnost je simptom lenobe, ki je vseh grdob grdoba. Je poglaviten greh, ki se razvijejo iz njega še marsikateri drugi grehi.

Nasproti pa snaga silno ugodno vpliva na razvoj mladega značaja. Zato je potrebno, da se je vadijo že otroci v ljudski šoli z vso skrbnostjo. Nobena težava ni, iti med klopmi po šoli, pazno pogledati po tleh, klopeh in učencih, ukazati, da se po tleh vse nerednosti pobero; poslati umazance »na vodo«, ukazati raztrgancem, da jih doma zašijejo, zapovedati »nohtovcem«, da si porežejo nohtove; pohvaliti sem in tam redne učence in one, ki so se poboljšali. Ako se to stori vsaj parkrat na teden, se bo gotovo pokazal lep uspeh. S tem se malo časa zamudi, pa moralno veliko pridobi. Kdor zna pridobiti mladino za snago in red, si s tem že tudi vzgoji vestne in pridne učence. Mislim, da bo temu pritrnil vsak, kdor je imel že opraviti z mladino.

Ta dobri vpliv snage pa ne ostane samo v šoli, temuč ima dalekosežne ugodne posledice. Ko mladina odraste, oglasijo se slaba nagnjenja, ki vlečejo v umazanost in nerednost.

A prav čut za snago in rednost podeli dostikrat mladeniču, mladenki nek odpor in strah pred vsako moralno umazanostjo in nerednostjo. In če zraven še molita ter se poslužujeta svetih zakramentov, bosta ostala brez dvoma poštena in neomadeževana tudi v nevarnih letih. Snaga je mati rednosti in čednosti v vsakem oziru.

Mnogim je ravno snažnost človekova kriterij za njegov značaj. In po pravici; zmeta v tej sodbi je jako redka. Človek, ki ljubi red in snago, je navadno tudi reden in neomadeževan značaj.

2. Poštena molitev. V šoli se moli pred poukom in po pouku, pri katehetu navadno tudi pred in po uri. Kakor starejši, tako delajo tudi mnogi otroci znamenje sv. križa nemarno, površno, naglo in brez smisla. Opazi se tudi, kako molijo mnogi razmišljeno, ker gledajo med molitvijo skozi okno, ali okoli na druge predmete. Samo po sebi zopet malenkost. Pa če se to prezre, se lahko v tem in onem otroškem srcu polagoma razvije mlačnost do molitve in vsega verskega življenja; posebno, če se tudi starši doma za to nič ne zmenijo. Kdor površno in razmišljeno moli, ne bo nikoli občutil sladkosti, tolažbe in blagoslova molitve in se mu radi tega ne priljubi. Od česar pa človek nima užitka in koristi, do tega tudi nima veselja. Tako mu veselje do molitve — kakor jo on zna in pozna — kot nekaj mehničnega, dolgočasnega in suhoparnega polagoma omrzne. Dokler hodi v šolo, še nekaj moli, pa ne rad. Ko dovrši šolo, že ne moli več redno, vedno pogostejše opušča molitev. Kakor pa kdo moli, tako živi. Kdor pošteno moli, pošteno živi; kdor slabo moli, slabo živi. Kdor nič ne moli, ničvredno živi.

Omenjene napake je treba torej otroka pravočasno odvaditi. Kdor se je slabo pokrižal, slabo molil, naj se po skupni molitvi še enkrat prav pokriža, dostojno moli. To je zdravilo zanj. — Spominjam se iz šeste šole na gimnaziji, da se je nekoč neki dijak med molitvijo nedostojno obnašal. Po molitvi mu je ukazal dotični profesor-lajik, še enkrat dostojno moliti. To ravnanje nam je vsem imponiralo. Tako se mora tudi otrok iz mladega vaditi zbranosti pri molitvi. Dobiti mora vtis, da je molitev nekaj resnega, plemenitega in svetega. Le taka molitev mu bo ostala v blagem spominu in mu dajala moralno moč in tolažbo v bojih in bridkostih življenja. Marsikoga, ki je zablodil na potu življenja, je privedel nazaj na pravo pot spomin na srečno mladost, ožarjeno s svitom pobožne molitve.

3. Čas prav porabiti. Opazi se semintam, da po šoli otroci postopajo okoli šolskega poslopja, namesto da bi šli domov in tam storili, za kar jih starši potrebujejo. Ali se opazi, da nekateri večkrat prepozno prihajajo v šolo. Zopet se morda komu zdi malenkost, če otrok nekaj minut prepozno prihaja, ali nekaj minut po pouku okoli postopa. Toda, le počasi! Če se gre stvari do dna, se najde, da mnogi prihajajo prepozno, ker se po poti igrajo ali morda še kradejo po vrtovih, delajo škodo in nerednost. In

oni, ki se navadijo po šoli postopati nekaj minut, četrt ure, postopajo pozneje, ko odrasto, cele ure, dneve, postanejo lahkoživi postopači. Delo jim ne diši, a jesti je treba, ker ni odkod, pa kradejo. To ni ravno splošno, a je eden izmed potov do tega. Znani so slučajji, da so šolarji navajeni lenobe in postopanja, komaj dovršivši ljudsko šolo, prišli zaradi tatvine in drugih nerednosti v prisilno delavnico.

Ko bi se samo na navedene točke pazilo, bi se sčasoma veliko doseglo. Pa še obilo drugih slučajev se nudi vzgojitelju, kjer ima priliko, kako malo dobro nagnjenje pospeševati, da se razvije v lepo čednost; kako malo slabo korenino izruvat, da se ne razraste v veliko razvado in pregreho. Naj bi tega nihče ne zamudil! Sam bo imel sladko zavest, da je storil svojo vzvišeno, sveto dolžnost in hvaležna mu bo celo svoje življenje lepo in skrbno vzgojena mladina. Ti dobro vzgojeni ljudje bodo zopet dobro vplivali na druge, in tako se bo blagonosni trud vrlega vzgojitelja širil od roda do roda. Njegovo truplo bo gnilo pod zeleno rušo, a seme dobrih nauk, ki ga je sejal v življenju, bo poganjalo v mnogem srcu cvet kreposti, širilo v mnogi družini blagoslov in srečo.

Spomnimo se, kako se mnogi sivolasi starček, mnoga slabotna ženica, na svoja stara leta s hvaležnim in ginjenim srcem spominja dobrega duhovnika ali krščanskega učitelja ter pripoveduje o njem svojim mladim vnukom in vnukinjam.

Seveda ne bo mogel doseči vsega v nekaj tednih. Vzgajati človeka ni lahka stvar, je pač res »ars artium — umetnost vseh umetnosti.« In kdor hoče kaj doseči, mora imeti do mladine ljubezen, mora imeti ž njo potrpljenje in treba mu je vztrajnosti. Človeka vzgojiti ni delo nekaj tednov ali mesecev, ampak delo več let. Vse te dobre in potrebne lastnosti pa nudi vzgojitelju edino le krščanstvo. On jih vidi in se jih uči od vzora vseh učiteljev in vzgojiteljev — od Kristusa.

Zato bo le krščanski učitelj po zgledu Vzor-učitelja imel smisel za pravo vzgojo mladine. In dosegel bo tudi uspehe, ker bo imel blagoslova od zgoraj.

Uporaba pri veronauku.

Prof. dr. J. Demšar. (Konec.)

II.

Uspeh katehetovih opominov in nauk je gotovo odvisen od predmeta, na katerega se ozira katehet pri uporabi verskih nauk na življenje, odvisen pa je ta uspeh tudi od načina, kako katehet pri takih opominih postopa. Včasih sama kratka, resna beseda katehetova največ izda. Splošno pa učenci suhoparne opomine radi preslišijo ali se pri njih ničesar ne mislijo ali pa se sicer ravnajo po njih, toda le na zunaj, ne da bi se za dobro odločila vsa njihova volja.

Najboljši nauk, najuspešnejši opomin je tisti, ki poseže prav v dušo otrokovo, tako, da pride potem dobro delo res iz otrokove proste volje. Na volje pa vplivamo z nagibi. Za plemenite nagibe katehet pač ne more biti v zadregi. Treba je otrokom dobro pojasniti kako versko resnico, pokazati pomen te resnice za življenje, in obravnavana verska resnica sama mora biti krepak nagib, da se otroci žele po njej ravnati. Pojasnimo n. pr. milosti zakramentov sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa tako, da spoznajo učenci, kako važna sta ta zakramenta za njihovo dušno srečo, potem nam ni treba iskati še kaj drugih nagibov, da pridobimo učence za večkratno prostovoljno prejetje sv. zakramentov. Pa tu li posledice greha, zlasti tega ali onega posameznega greha so nagib, ki vpliva včasih na človeka močnejše kot najostrejša prepoved. Večkrat je pa treba, da pri uporabi verskih resnic na življenje privzemamo še druge nagibe razven resnic, ki jih ravno obravnavamo. Iščimo pa pri tem zlasti tiste nagibe, ki imajo močno podlago v človeški naravi sami.

Foerster opozarja nekje vzgojitelje na znane Tertulijanove besede: *Anima humana est naturaliter christiana*. Teženje po dobrem čuti bolj ali manj vsak človek, nihče ne more tega teženja popolnoma zatreti v sebi. Katehet izkušaj razne vrste tega teženja vzbuditi, in vzbudil bo v učencih močne nagibe za dobro.

Globoko v človeškem srcu je vkoreninjena ljubezen do Boga. Zato je ta ljubezen nagib, ki je dovolj močan, da vpliva na človeka v vseh slučajih življenja, če je le človek s silo ne zamori. Močan nagib za krepostno življenje je tudi želja, da bi bili bolj in bolj podobni Jezusu Kristusu. Človek želi, da bi mogel gospodovati vsem nižjim nagonom in podoben biti tistemu, ki je vzor vsega vzvišenega življenja. Koliko moč ima glede tega na človeško srce tudi vzgled prečiste Device, ve vsak katehet.

Foerster se je nekdaž razgovarjal (Foerster, *Schule und Charakter*, str. 37 sqq.) z učenci o laži v sili. Eden izmed učencev je pri tej priložnosti opomnil: »Kako sodimo o laži, je odvisno od tega, kaj da mislimo o posmrtnem življenju in o neumrljivi duši. Če verujemo, potem vemo, da moramo živeti za dušo in ne gledati na to, da se z lažjo kolikor mogoče dobro izvijemo. Če ne verujemo, izgubi brezpogojna resnicoljubnost mnogo svojega pomena in svoje vrednosti.« Te besede so dober migljaj za kateheta, naj dolžnosti krepostnega življenja večkrat pokaže v luči večnosti. Z ozirom na naš večni namen ima tudi najmanjša stvar velik pomen.

Nadnaravnili nagibov, ki mogočno vplivajo na našo voljo in naše življenje ima torej katehet dovolj na razpolago. Kako pa moremo v šoli porabiti naravne nagibe, glede tega so jako poučni Foersterjevi spisi. Foerster skuša vedno dognati, kaj njegovi učenci najbolj cenijo, potem pa jim pokaže, kako jim razne njihove dolžnosti dajejo priliko, da dosežejo, oziroma že pokažejo to, kar je pri njih najbolj v čisljih. Dečkom n. pr., ki se začno razvijati je višek vseh vrlin moč in pogum. Zato je treba

take dečke opozoriti na to, da je ravno krepostno življenje večkrat znamenje največje moči in najplemenitejšega poguma. Brezpogojna resnicoljubnost n. pr. zahteva mnogo poguma, nasprotno pa je laž znamenje nizkotne bojzljivosti. Za junaka se izkaže, kdor premaga samega sebe in uboga. Petrpežljivost — na videz mehkužna čednost — je v resnici znamenje močnega duha. Lepa zmaga je zmaga nad željo po maščevanju.

Nekaj plemenitega je želja po prostosti, treba je le učence opozeriti na pravo prostost. Suženjska odvisnost je n. pr., če je kdo resnicoljuben, čist, ubogljiv le toliko časa, dokler je taka njegova okolica. Znamenje plemenite neodvisnosti pa je, če se kdo v svojem teženju po dobrem ne da cplášiti po zasmehovanju tovarišev. Najlepšo prostost uživa, kdor se oprósti suženjstva, v katero ga hočejo ukleniti pokvarjeni nagoni. Ker pa je najboljša pot, da se človek otrése tega suženjstva pokorščina, zato je pokorščina tudi najboljša pot do prave prostosti.

Na prvi pogled bi sicer mogli imeti malo zaupanja do takih nagibo^v ali bi se komu morda celo nevarni zdéli, ker bi mogli z n a r a v n i m i nagibi škodovati n a d n a r a v n e m u značaju krepostnega življenja. Toda resni pomisleki odpadejo, če poudarjamo, da so pri katehezi g l a v n a stvar n a d n a r a v n i nagibi in da sme katehet naravne nagibe rabiti le v z v e z i z nadnaravnimi. Tudi Foerster priznava, da je vse prizadevanje za krepost brez nadnaravnih nagibov podobno penam, ki se vzdigujejo na morskih valovih, pa zopet in zopet padajo v morje. (Primeri zlasti Foerster - *Sexualethik und Sexualpäd.*, str. 80 in 86 sqq.)

V zvezi z nadnaravnimi nagibi pa morajo naravni nagibi le dobro vplivati. Sami na sebi so dobri. Zakaj bi jih torej ne rabili? Le manj plemenitih nagibov kot sta gola materialna sreča in sam strah pred časno kaznijo naj katehet redno ne poudarja, da ne oškoduje značaja svojih učencev, ki se morajo navaditi, da delajo dobro in se varujejo hudega tudi brez ozira na bramben dobiček. Na to pa sme tudi katehet večkrat opozarjati, da celo za svetovno srečo krepost ni brez pomena ali da vsaj stalne zemeljske sreče ni brez kreposti.

Pa ne samo, da naravni nagibi ne škodujejo verskemu pouku, ampak mu lahko pomagajo celo do prave veljave. Če opozarja katehet učence tudi na naravne nagibe krepostnega življenja, začno učenci na podlagi svojega lastnega življenja spoznavati, da vse, kar zapoveduje Bog, vodi do prave dušne sreče, da nam pa Bog tudi prepoveduje le to, kar nas v resnici kvári; nehote začno učenci čútití soglasje med nadnaravno božjo postavo in med naravnimi potrebami človeške duše. Nič pač človeka tako ne prepriča kot to, kar je doživel sam. Zato katehet — četudi tega naravnost ne namerava — postopa apologetično, če rabi poleg nadnaravnih v pravi meri tudi naravne nagibe. Bolj razviti učenci pri tem lahko opazijo, da katehet ne hodi v šolo za to, da bi s silo še obdržal vero v učencih, ampak nasprotno, da jih navaja k veri le, ker šele v verskem življenju doseže človek svojo popolnost in je vera podlaga človekovi pravi sreči. Marsikateri učenec sam uvidi, da se sicer katehet bori proti njemu, toda

da se bori le proti njegovi slabi strani, da pa je v resnici njegov zaveznik v boju za krepostno življenje. Mogoče je tudi, da mladega človeka, v katerem se vzbujajo verski dvomi, vsaj naravni nagibi obvarujejo zmot in da ga njegovo deloma krepostno žavljenje pozneje privede nazaj k veri.

Pa bodimo teoretično glede naravnih nagibov kakoršnekoli misli, gotovo je, da se dejansko raznih naravnih nagibov poslužuje vsak učitelj in tudi katehet. Obljuba, pohvala, grožnja, kazen, to so n a r a v n i nagibi in morda le nagibe nižje vrste rabimo celo prevečkrat. Zakaj bi torej plemenitejših naravnih nagibov ne rabili. Kako veselo sodelujejo včasih učenci z nami, če ne ravnamo z njimi policijsko, ampak jim tudi šolsko življenje pojasnimo z višjega stališča! Kako hvaležen je učenec, če se ne obračamo na njega vedno le kot na hlapca, ki prisiljen uboga, ampak večkrat kot na junaka, ki se sam želi oprostiti tega, kar je slabega na njem.

Opomini, ki se ozirajo na življenje učencev in iz tega življenja zajemajo tudi nagibe, morajo učence zanimati. Posebno zanimiva pa je uporaba verskih resnic na življenje, četudi pri uporabi kot pri katehezi sploh sodelujejo učenci.

Pomen raznih verskih resnic za življenje najdejo prav mnogokrat učenci sami, ravno tako tudi priložnosti, pri katerih se morejo ali celo morajo ravnati po obravnavani verski resnici. Iznajdljivi so otroci tudi glede sredstev, ki nas vodijo do kreposti in nas varujejo greha. Katehet naj stavi primerna vprašanja, učenci bodo znabiti spočetka začudeno gledali, kmalu pa spoznajo, kaj hoče katehet, in začne se živahno življenje. Tudi ponavljanje naj se vrši v nekakem razgovoru med katehetom in učenci, ali vsaj za red ne sme katehet izpraševati tega, kar je povedal glede uporabe verskih resnic. Ravno pri tem delu kateheze morajo učenci še posebno čutiti, da delajo za življenje in ne za šolo.

Razne metodike zahtevajo, naj pri uporabi govori vedno le katehet sam. Tej zahtevi je treba vsaj v toliko ugoditi, da katehet konec razgovora vselej točno označi pravo stališče. Sicer bi si učenci začeli domišljevati, da si pravne dolžnosti lahko prirejajo po svoje. Dobro je tudi, če katehet zaključi katehezo s kratkimi, primernimi izreki sv. pisma, kakoršne ima katekizem pod črto ali pri uporabi koncem posameznih odstavkov. Da bi pa redno uporaba morala imeti obliko opomina, proti temu govore utemeljeni razlogi. Že izkušnja uči, da uporaba doseže včasih lepe uspehe, če katehet navaja učence, naj iz obravnavanih verskih resnic sami iščejo naukov za življenje. Razgovori pri uporabi pomagajo dalje učencem, da se nauče razmišljati o svojem življenju in presojati življenje po večnih resnicah. Katehet pa ravno pri takih razgovorih spozna potrebe svojih učencev in njihove nazore, ter se priuči jeziku, ki je primeren mladini in zato tudi globoko posega v njeno dušo. Poleg tega razgovori glede uporabe verskih resnic obvarujejo kateheta, da ne opominja vedno z istim

uvodom in z istim koncem in po istem načinu, ker vzame navadno učencem vse zanimanje za opomine.

H koncu še dve pripombi. Kar zahteva katehet pri uporabi verskih resnic na življenje, naj zahteva odločno. Zahteve, ki jih stavimo na učence, morajo biti učencem primerne, torej nikakor ne pretežke, ni pa treba, da bi učencem vse olajšali in jih navajali bolj igrači kot resnemu delu. Kesati se mora vsak učitelj, ki je kedaj učence prosjačil naklonjenosti z napačno popustljivostjo. Otroci se žele premagovati, so veseli, če vidijo, da jim učitelj pri svojih zahtevah prisojja kaj moralne moči in so v resnici zadovoljni le pri učitelju, ki ravna z njimi sicer v pravi meri prizanesljivo, vendar odločno.

Drugič je treba zlasti pri uporabi verskih resnic na življenje resnosti. Sicer je za kateheta zelo zapeljivo, da bi ravno razgovore o vsakdanjih slučajih našega življenja hotel storiti zanimive s šalami. Otroci se posebno takim šalam res radi smejaajo, gotovo pa je, da šale nikdar tako razdiralno ne vplivajo na značaj učencev kot takrat, ko obračamo na življenje najvažnejše resnice. »Tistega učitelja« pravi Foerster, (Schule und Charakter, str. 67), »se spominjamo z veseljem, ki nam je o pravem času rekel rešilno besedo in se je našega značaja oprijel z vso resnobo.« — Vzgoja je resna naloga, in treba je, da smo resni v šoli, resni pa tudi pri vsem tem, kar nas pripravlja na šolo. V tem oziru bodi naše načelo: Premišljujmo, učimo se in izboljšujmo.

Katehetski vestnik.

Ali naj se dovoljuje otrokom, da spišejo grehe in jih pri spovedi bero?

Mey je takole razsodil: O tem naj se kar nič ne govori, ko se otroci pripravljajo za prvo spoved. Otroci naj sploh ne izvedo, da nekateri grehe iz listkov bero. Če pa že pride dete k spovedi in ima spisane grehe, ker so mu morda doma svetovali, tedaj naj se mu dovoli, da se posluži listka za prvo pot; po končani spovedi pa naj mu spovednik prijazno pove in razloži, naj zanaprej opusti napisavanje in naj se kar tako obtoži.

Škof eichstädtski, Fran Leopold je izdal pred nekaterimi leti celo pastirski list, ki v njem zabranjuje napisavanje grehov. Pristavi pa, da utegne pač odraslim, ki delajo dolgo spoved, semintja

prav priti, če si kaj zabeležijo, da so potem bolj mirni in gotovi, — otrokom pa naj se kar zabranjuje. Če se kdo boji, da ne bi kaj pozabil, naj se mu pojasni, da je velik razloček med »pozabiti« in »zamolčati«, da je bolj važna formalna, nego materialna popolnost pri spovedi. Iziema bi se smela narediti pri otrokih, ki se hitro zbegajo in zmedejo, in eventuelno pozneje pri dolgih spovedih.

Dobe se pa tudi zagovorniki označenih spovednih listkov; marsikje pa se otroci kar navajajo, da pri prvih spovedih zapisujejo svoje pogrške na listke. Tako poroča münstrski list »Kat. Monatsschrift«, v kateri nekdo v zagovor

navaja te-le razloge: 1. Uporaba takozvanih spovednih listkov zmanjšuje strah in zmedenost otrok pri prvih spovedih. 2. Otrok vsled tega lažje obudi kesanje. 3. Zapisavanje grehov olajša delo spovedniku.

Sodimo pa, da so razlogi proti uporabi takih listkov veliko tehtnejši in številnejši in da ne bo izlepa kdo pritrdil mnenju, naj se otroci navajajo na tak način spovedovanja.

Katehetsko gibanje.

Osmi sestanek, ki ga je imelo »Društvo slovenskih katehetov« 3. junija v Ljubljani je bil bolj pičlo obiskan; kljub temu je bilo med zborovanjem mnogo življenja in živahnosti. Katehet Mlakar je poročal o podrobnem načrtu za pouk krščanskega nauka v prvem razredu ljudskih šol. Za podlago si je izbral osnutek katehez, ki jih je za to skupino prav spretno in praktično sestavil Edward Gürtler, mestni katehet v Gradcu.

Učna tvarina se je po podrobni debati skrčila na 40 učnih enot, oziroma polur. Po tem sporedu bi katehet dobil še nekoliko časa za ponavljanje in vežbanje potrebnih molitvic. Ker se je čula tudi sodba, da bo podrobni načrt nekaka veriga, ki bo vanjo vkljenjen katehet, se je ponovno pojasnilo, kar se je povedalo že takoj spočetka, da je načrt neki kaži-pot, osobito še za začetnike, ki jim pokaže predvsem, kaj in koliko naj se poučuje v dotičnem razredu; razume se pa po sebi, da se posamezna tvarina ne more strogo navezovati na uro in da treba pustiti katehetu svobodno roko, kako doseže svoj namen.

O podrobnostih se je mnogo razgovarjalo in je upati, da bo načrt ustrezal.

O tečaju, ki se ima vršiti v Spljetu, je poročal tajnik Čadež. (Podatke o tej zadevi glej pod notico »Hrvatsko-slovenski-pedagoško-katehetski tečaj v Spljetu«.)

Hrvatsko-slovenski-pedagoško-katehetski tečaj v Spljetu. Dalmatinski katehete imajo svoj diecezanski sestanek 4. in 5. avgusta. Z ozirom na to je hrvatsko katehetsko društvo sklenilo, da hoče prirediti tečaj neposredno pred tem diecezanskim sestankom, t. j. od 28. julija do vštet. 3. avgusta. Ker sta doslej oglašena kot govornika samo dva Slovenca in osem katehetov iz Hrvatske, in sicer vsi iz Zagreba, vabi pripravljavni odbor, naj bi se oglasili še drugi predavatelji.

Na dnevnem redu katehetskemu sestanku v Spljetu se bodo obravnavala sledeča vprašanja:

1. Vera in ljudske šole.

2. Kako naj umeva župnik dolžnost verskega pouka v šoli z ozirom na druge stanovske dolžnosti, oziroma kako naj odstrani tozadevne težkoče?

3. Skupno in složno delovanje kateheta z učitelstvom, da se doseže namen versko-nravne vzgoje, ki jo ukazuje šolski zakon ljudskim in meščanskim šolam.

4. Razmerje samostalnega kateheta do župnika.

5. Katehete — stalno nameščeni in dušni pastirji — ter novi šolski in učni red.

6. Enciklika sv. očeta Pija X. o katekizmu ter o katehezi v cerkvi in v šoli.

7. Učni načrt za verouk v šoli in katekizmovno besedilo.

8. Naj se napravi na podlagi bibličnih zgodb za učence višjih razredov praktična kateheza: »Kakšna naj bo vera, da nam bo zveličavna?« Prav tako naj se osnuje na podlagi biblične zgodbe o pobožni Ruti kateheza o četrti božji zapovedi.

9. Kako naj se šolska mladina udeležuje bogoslužnih vaj, da bodo vplivale na versko vzgojo?

Spored tečaju bomo priobčili v prihodnji številki. Prosimo čč. člane, naj mislijo že sedaj na to prireditev. Teden pred porcijunkulo je nekako najbolj prost in bo možno marsikomu, da se pridruži. Pokažimo hrvatskim sosedom, da se i mi zanimljemo za katehezo in za versko vzgojo mladine!

Katehetske plače pri nas in drugod. Katehetom ljudskih šol v Budimpešti se je uredila plača kolikortoliko pravično. V proračunu glavnega mesta se je povišala postavka za pouk krščanskega nauka od 175.000 K na 250.000 K. Te-

meljna plača definitivnega kateheta v Budimpešti bo odslej 2500 K, ki se bo pa povečala vsakih pet let za 300 K; petletnice prenehajo s četrtem petletjem, tako, da znaša dohodek stalnega veroučitelja največ 3700 K.

Dasi ta znesek ni prevelik, vendar treba upoštevati, da se stalnim katehetom računijo petletnice s prvim službenim letom po posvečenju. Zato dobi n. pr. duhovnik, ki je od škofijstva izbran za kateheta, šele po desetletnem službovanju v dušnem pastirstvu, takoj dve petletnici ter nastopi katehetsko službo s plačo 3100 K. — Ordinariatu je s tem mnogo pomagano, ker bo na ta način lahko dobre, izkušene katehete nastavljal in bo veljalo kot neko odlikovanje; ako bo nastavljen kapelan kot budimpeštanski katehet.

Želimo, da bi poročilo o regulaciji plač ogrskim ljudskošolskim katehetom prišlo do ušes onih faktorjev, ki režejo mačehinski kruh kranjskim in osobito ljubljanskim katehetom. Ni pretirano, če trdimo, da nikjer v avstrijskem cesarstvu niso katehetje v materialnem oziru bolj zapostavljeni, nego pri nas. Učiteljem se je odmerila draginjska doklada, — privoščimo jim — katehetje, ki imajo najnapornejše in najdaljše delo, ki imajo mnogo stroškov pri šoli — omenjamo samo priliko prvega sv. obhajila — so se prezrli. Plača, kakoršno imajo ljudskošolski katehetje sedaj pri nas, ni ne izobrazbi, ne stanu, ne razmeram, ne draginji primerna. — Petletnice imajo sedaj vsi duhovniki in kapelani, ki jim teko od dne, s katerim so bili nastavljeni v javni službi. Katehet pa po zdajni določbi izgubi vsa leta prejšnjega službovanja, ki niso šteta niti v petletnice.

Nakladajo se bremena, radevolje jih sprejemamo, dokler moči dopuščajo, a naj se nam dá tudi kruha in preskrbi se naj nam bodočnost!

Manjši katehetski sestanki s predavanji in združeni s hospitacijami naj bi se prirejali po posameznih dekanijah! Tako je svetoval odlični član D. S. K. Menimo, da bi se ta nasvet izpeljal brez težave in brez pomislekov, kajti mesečne shode imamo v ljubljanski škofiji itak že vpeljane, in med udeleženci »Sodalitatis ss. Cordis« bi nastalo novo življenje in čila svežost za katehezo, če bi se tudi v tem oziru združevala teorija

s prakso. Ljubljanski katehetski sestanki so sicer razmerno dobro obiskani, tudi obiljavlja se v »Slovenskem Učitelju«, kar se odobri, nasvetuje in predava; vendar — je po sodbi urednikovi le manjši del katehetov, ki bi to tudi skrbno prečitali in upoštevali. Ako so pa navzoči pri predavanju in pri nastopu v šoli — potem mora nekaj ostati. In če bi katehet, ki se izpostavi javni kritiki v šoli, — tudi ne bil kos svoji nalogi in bi slabo izvršil naročeno nalogo, potem je dolžnost kritike, da pomanjkljivo izpopolni. D. S. K. bo pokrajinske sestanke po možnosti podpiralo, glasilo naše pa se bo vsestranski okrepilo.

To pa to. Med češkimi semenišči, oziroma bogoslovnimi fakultetami je brnsko semenišče na prvem mestu ozir skrbne vzgoje teologov za katehetsko službo. Škof Karel Nöttig (1870—1882) je izprevidel, kako važna je kateheza v duhovskem službovanju, pa je bogoslovcem preskrbel mnogo priložnosti, da so se mogli temeljito izobraziti za versko vzgojo mladine. Zaukazal je, da se predava o pedagogiki že v I. letu po dve uri na teden; v II. letniku so predavanja o metodiki za svetne predmete ljudskih šol in o šolskih zakonih (po dve uri na teden); slušatelji tega letnika tudi hospitirajo v prvem razredu pri raznih predmetih. V III. letniku se predava o katehiki po dve uri na teden, poleg tega so zapovedane hospitacije pri verskem pouku tudi vsaj dve uri vsak teden. Četrtoletniki pa imajo nastope vsak teden dvakrat, ena ura je odločena kritiki. Vsak bogoslovec ima trikrat nastop pri učencih raznih razredov in raznih zmožnosti.

Škof Nöttig je sam poravnal stroške za delo dotičnega docenta, kar posnemajo tudi njegovi nasledniki.

Škofijski nadzornik za krščanski nauk. Na Irskem so po nekaterih škofijah nastavljeni tudi škofijski nadzorniki, ki imajo skrbeti, da se verouk redno in pravilno poučuje. Zanimivo je poročilo cerkvenega odposlanca v škofiji Cloufert, ki je obiskal 95 raznih šolskih zavodov. Uspeh je bil po njegovi razsodbi taki-le: 26 šol je bilo zaznamovanih z redom »izvrstno«, 35 z »dobro«, 34 »srednje«. Pripomniti pa je treba, da poučujejo verouk po mnogih krajih svetni učitelji, radi tega je neko splošno nadzorstvo bolj potrebno, nego pri nas.

Pedagoški razgled.

Šolsko praznovanje cesarjevega jubileja. Povsod se trudijo šolske oblasti, da primerno proslavi tudi šolska mladina izreden dogodek cesarjevega šestdesetletnega vladanja. Kakor je ob takih prilikah običajno, delajo razne vino- in pivovarne zase propagando s tem, da podarijo za mladinske svetočnanosti večjo ali manjšo mero svojih alkoholnih izdelkov.

Ni treba nanovo pripovedovati, kako kvarne so alkoholne pijače za mlad organizem in kako nes pametno bi bilo, ako bi vzgojitelji prav pri takih slavnostih navajali otroke na strup, ki je v alkoholnih pijačah. Šola naj mladino pouči o kvarljivosti alkohola; kar teoretično uči, naj pa tudi praktično izvede in naj ne napeljuje v pijančevanje. Naj se ne skuša izgovarjati nikdo z malenkostjo ali z majhno kvantiteto. »Principiis obsta!« Iz malega raste veliko.

Opozarjamo torej starše, učitelje, šolske oblasti in vse, ki hočejo prirediti jubilejne šolske slavnosti, — naj ne nujajo otrokom ne piva, ne vina! Gotovo bo za ljubljene cesarja največja proslava, ako se bo moglo reči: S cesarjevo 60-letnico so se jeli otroci širnega avstrijskega cesarstva odvajati alkoholnim pijačam. Dajmo mladim, zdravim žledčekom pri slavnostih sadja, zdravih brezalkoholnih pijač, mleka, morebiti kave itd. Klic modrih in treznih zdravnikov, učiteljev in vzgojiteljev: »Ne dajte otrokom alkohola!« naj ne bo brez uspeha zlasti v tem jubilejnem letu. Kdor hoče mladini dobro, naj ne zamejuje tega nasveta. — V Ljubljani se namerava prirediti velikanska otroška veselica, pa se bodo gotovo našli ljudje, ki bodo trdili, da brez vina in piva ne gre. Šlo bo, le poskusiti treba. Mlad človek ne poželi vina in piva, pač pa kaj kompaktnega za želodec; če je žejen, mu kaj dobro diši voda. Kdor se želi izmed trgovskih prijateljev prikupiti in postreči mladini, naj dá karkoli drago, le alkohola ne! — Proč z alkoholom od mladine!

Kinematografi. (V premislek šolski oblasti in staršem.) Po mestih se množe predstave kinematografskih zavodov. Marsikje je učiteljstvo imelo že upravičene pomisleke, je-li kaže dopuščati, da se spušča mladina v taka gledišča, kajti predstave so povečem tako urejene, da

vlečejo in so prav radi tega nevarne v moralnem, poleg tega pa tudi pomani-kljive v znanstvenem in estetičnem oziru. Čulo se je tudi, da so ponekod učiteljska društva energično ugovarjala, ker se vabi tudi mladina k takim predstavam. Tudi v Ljubljani je tak zavod, pa se je od šolske oblasti svoj čas priporočalo, naj ga poseča šolska mladina. Treba je pa premisleka. Šolska oblast in starši naj zahtevajo v interesu mladine, da se izključijo iz sporeda: a) Vse predstave, ki bi utegnile pravno škodovati mladini (n. pr. ljubezenski prizori, razni prizori iz zakonskega življenja, sploh vse, kar je zoper dostojnost in pravost; b) vsi dogodki divjega, strahotnega značaja (n. pr. roparski ali samomorji, moritve in poboji ter sploh vse grdo, sirovo, divje in nezmislno).

Nikar ne mislimo in ne govorimo, saj otroku nič ne škoduje, saj je še neobčutljiv! Otrok ima bistre oči in opazi pred vsem to, kar je nenavadno in redko, pa se pozneje pogovarja s tovariši, ki so potem dopovedujejo to in ono, kar bi ne smelo v mladinsko družbo.

Splošno se opazuje, da imajo tisti, ki bi imeli paziti na javno dostojnost in čuvati, da bi se vsaj mladina ne pogrezala v blato prezgodnje pokvarjenosti, — čedalje manj zmislja in čuta za mladino in za pravno otroško vzgojo. Ali se ne pravi razdirati in rušiti delo učiteljevo, delo katehetovo, skrb staršev in odgojiteljev, če se nalepijo po vseh vogalih in plakatiščih ljubljanskih nemoralno razgaljene velike reklamne podobe za praško razstavo? In kakor bi hoteli izvesti ljudje namenoma pohujševati, so se nalepile take »figure« najprej v bližini, cziroma tik nekaterih ljudskih šol! V srce zbode človeka, ko vidi, kako se postavljajo otročaji pred podobe in delajo razne opazke! Kdo ima odgovornost za to javno pohujšanje? Prišli smo sicer pozno s tem vprašanjem, toda hoteli smo kot vzgojitelji in ljubitelji mladine vzbuditi vest onim, ki imajo dolžnost, da skrbje za javno dostojnost, pa tudi dolžnost varovati in čuvati nedolžnost mladine!

Mehkuženje mladine. Še ni dolgo tega, ko so se v nekem liberal. občinskem

svetu pritoževali, da se mladina preveč mehkuži. Bilo je to o priliki, ko so se reševale prošnje za oprostitev od šolskih maš. Enako se zgraža tudi »Kölnische Volkszeitung« in obsoja pretirano kulturo vnianosti in telesa pri otrokih. »Hvaliti moramo skrb staršev do otrok, a ta skrb se nanaša preveč na telo, na telesno življenje; pozabljajo, da je telo le hlapec in da postane sčasom ta hlapec predrzen pa svojeglav, ako ga dosti zgodaj ne krote.« — Najboljše varstvo zoper greh in pogubo je utrjenje volje, нравna čistost, — in te primanjkuje čedalje bolj našim otrokom, ker se današnja pedagogika peča in briga preveč za telo. Kaj bo iz take setve?

Seksualni pouk na ljudski šoli. V nekem berlinskem predmestju je imel šolski zdravnik več predavanj o seksualnem vprašanju za deklice, ki so imele iz šole izostati. Toda vlada mu je namignila, da je prekoračil svoj delokrog in da tak pouk ne spada v ljudsko šolo. Predavanje sicer ni bilo obligatno za učenke ter so bili povabljeni tudi starši. Višja oblast je pa vmes posegla, ker so radi predavanj dohajale pritožbe.

Škof — katehet. Škof Jožef Hulka v Budejejevicah poučuje verouk po dve uri na teden na ondodni šoli Boromejk. S tem niso počaščeni samo katehetje, ampak v prvi vrsti škof sam, ki se za-

veda, da je katehetska služba najzvvišenejša in najvažnejša.

Sodba o kajenju z ozirom na šolske otroke. V Amsterdamu je imelo 1200 učiteljev, oziroma učiteljic nalogo poizvedeti, koliko šolskih otrok se je prijala grda navada, da kade tobak. Pred sodbo je prišlo 24.789 dečkov. 17 odstotkov je takih, ki so že kadileci iz navade, 35 odstotkov pa je kadilo semintja. Med otročiči od 6. do 7. leta je 415 stalnih in 1162 nestalnih kadilcev.

O vplivu nikotina na otroke se je izrazilo vse učiteljstvo tako-le: »Dečki so nepazljivi, večkrat naravnost topi, so najslabši učenci, pisavo imajo slabo in se jim roka trese.«

Šola in katoliška cerkev na Belgijem. V Belgiji je zakonitim potom določeno, da sme svobodno vsakdo ustanavljati šole in šolske zavode, ne da bi se država kaj vmešavala vanje. Te prostosti se državljani seveda poslužujejo v obilni meri, osobito še katoliška cerkev, ki deluje sila žilavo na vzgojnem polju. Zlasti so pa na delu mnogovrstni redovi, ki vodijo vsakojaka učilišča od najnižjih do najvišjih: otroške vrtece, normalke, nadaljevalne, strokovne, izobraževalne, trgovske šole in vseučilišča. — Zopet poglavje o nazadnjaštvu katoliške cerkve!

Zgledi, uporabni pri katehezi.

Primeri, ki dobro označi nevarnost smrtnega greha. V pariškem listu »Eclair« popisuje A. Haune, ki je bival dalj časa na francoskem otoku Martinique, koliko nesreče povzročajo ondi številne strupene kače. Med drugim navaja tudi strašen slučaj, ki se je pripetil pred nedavnim v vojašnici Fort de France. Radi nekega pogrška je bil v zaporu francoski kolonijski vojak. Ker je vladala huda soparica, je pustil čez noč stražnik vojakovo celico nezaklenjeno; vrata so bila nekoliko priprta. Ko se zjutraj stražnik približa temnici, da bi zbudil vojaka, se mu nudi pretresljiv prizor. Kar sapo mu je zaprlo, da ni mogel izpregovoriti nobene besede. Kazničenec je ležal na hrbtu, ni se premaknil, kakor bi bil mrtev... Na prsih mu je počivala dolga, v klopčič zvita, rmena kača. Tiho in molče se stražnik od-

strani; čez malo trenutkov prihitel nazaj s skledo mleka. »Brez šuma,« tako pripoveduje stražnik, »porinem skledico skozi odprtino ter začnem žvižgati, kakor sem najbolje znal. Kači je žvižganje ugajalo, kajti komaj sem začel neko okroglo arijo, že dvigne glavo, se splazi na tla in se bliža skledici, ki jo je, kakor je bilo soditi, takoj opazila. Že je pomočila ozek jeziček v sladko mleko, a pila ga ni, kajti v istem hipu so se vsuli nanjo udarci gorjač, ki so jih prinesli moji tovariši. Ostudna žival je bila mrtva; dolga je bila dva metra. Kazničenec pa je ležal brezčutno ves nezavesten na postelji. Pozneje je pripovedoval, kako se je opolnoci zbudil, čuteč na prsih neko hladno težo, kako je spoznal gladko kožo strupene kače, kako je natanko opazil njeno glavo. »Kakor otrpnen se nisem ganil celo noč, da ne bi razdražil

smrtne sovražnice. Minute so bile dolge kot ure. Ko sem pa zjutraj čul korake paznikove, sem padel v nezavest vsled utrujenosti živcev. Šele čez več tednov je v sanatoriju nekoliko okreval. Lasje so mu pa bili postali čez noč popolnoma sivi . . .

Res strašna noč, pretresljiv prizor, ako se zamislimo v položaj tega re-veža!

Še strašnejše pa je, ako se zarije tisti v srce, v notranjost človekovo, ki se je nekoč v raji skrnil pod podobo kače. In kdaj se to zgodi?! Smrten greh odpre vrata satanu v stanovanje človeškega srca!

Najstrašnejše pa je, ako grešnik zamudi, da ne odpravi strupene kače s pravo pokoro iz svojega srca in ako bo grešnik pred božjim sodnikom obsojen, da bo moral čemeti vekomaj med najgršimi, najzlobnejšimi bitji.

Patrona prvoobhajancev. Poleg sv. Tarcizija se imenuje kot zaščitnica prvoobhajancev tudi blažena Imelda Lambertini. V Münstru je izšla knjiga, ki opisuje njeno življenje. Zgodba te nežne device je zlasti primerna, da se po-

jasni otrokom, kako ljubo je nebeškemu Ženinu tudi duhovno obhajilo.

Blažena Imelda je živela pred 600 leti v mestu Bologna na Italijanskem. Starši so 11-letno deklico izročili ženskem samostanu v vzgojo. Pridna deklica je bila popolnoma zadovoljna, le ena boleť jo je težila. Videla je namreč, kako pogostokrat so redovnice prejemale sv. obhajilo, sama pa še ni imela te sreče, ker še ni bila opravila prvega sv. obhajila. Molila je pa vsak dan goreče pred tabernakelnom in dostikrat je pretakala celo solze iz ljubezni in hrepenenja po Jezusu.

Nekoč so se redovnice-vzgojiteljice zopet vrstile k sv. mizi Gospodovi. Imelda prosi presrečno in iskreno, naj bi Jezus prišel tudi k njej. Naenkrat se dvigne hostija iz ciborija, kakor bi jo angelci nesli, in splava nad glavo nedolžne deklice. Duhovnik spozna, da je volja nebeškega Ženina, naj obhaja Imeldo. Vzel je sv. hostijo na pateno ter obhajal blaženo deklico. Bila je presrečna, tako da te blaženosti ni mogla prenašati. Od veselja, sreče in ljubezni ji je počilo nežno srce, in njena deviška duša se je združila z Zveličarjem v nebesih.

Nasvet c. kr. deželnemu šolskemu svetu.

C. kr. deželni šolski svet kranjski hoče odslej svoje letno poročilo o kranjskem ljudskem šolstvu izdati tiskano in je zato pozval vsa šolska vodstva z odlokom z dne 7. aprila 1908, št. 1830, da si morajo to letno poročilo za ceno 1 K nabaviti in je shraniti v učiteljski knjižnici. Jaz to misel popolnoma odobravam; kajti letno poročilo, ki ga sestavi deželni šolski nadzornik, nam razgrinja silno zanimivo sliko o ljudskem šolstvu na Kranjskem, in vredno je, da je prouči vsak učitelj.

Pri tem pa, ko sem bral gorenji odlok c. kr. deželnega šolskega sveta in ga vpisoval v opravilni zapisnik, mi je šinila v glavo misel, ki jo hočem na tem mestu razložiti, če bo našla pri c. kr. deželnem šolskem svetu poslušna ušesa, bom zadovoljen jaz in z menoj gotovo vse kranjsko učiteljsvo.

Šolske oblasti izdajajo vedno nove ukaze in odredbe; med temi mnogo takih, ki ne

veljajo le za en slučaj, temuč ohranijo svojo moč in veljavo leta in leta. Tak ukaz napiše uradnik c. kr. deželnega šolskega sveta na pol pole papirja, potem se s primernim aparatom napravi toliko kopij, da se vsakemu c. kr. okrajnemu šolskemu svetu pošlje en odtis, in pri c. kr. okrajnem šolskem svetu napravijo zopet toliko odtisov, kolikor je šol v okraju, in novi ukaz se razpošlje vsem šolskim vodstvom »zur Kenntnis und Darnachachtung«.

Da bi se pa taki važni ukazi ne porabili ali celo ne poizgubili, je ministrstvo v dokončnem šolskem in učnem redu (§ 136) določilo, da je na vsaki ljudski šoli pisati imenik normalij. Natančneje pa še določa o tem § 137., ki se glasi: »Voditelj šole se mora natančno seznaniti z došlimi razpisi šolskih oblastev in z vsemi drugimi normalijami, ter jih naznaniti podrejenim učnim močem; vse predpise in razpise mora urejene zaznamovati v imeniku normalij in jih

hraniti po letnikih. Raša imenika normalij in zbirke normalij je učitelju vsak čas na voljo dana. Ako kdo ne pozna razglašenihi predpisov, to ni opravičevalni razlog v danem primeru.»

To je vse prav lepo in dobro ter si nikakor ne drznem trditi, da je tak imenik nepotreben. Toda svojemu namenu vendar ne služi tako, kakor bi služila tiskana zbirka ukazov in odredb. Kako priročno je Heinzova »Zbirka zakonov in ukazov«. Kdor se želi o čem poučiti, vzame knjigo v roko ter hitro najde različno tiskano to, kar želi izvedeti. Nasprotno so pa na razne načine pomnoženi dopisi c. kr. okr. šolskih svetov včasih tako slabo narejeni, da mora človek vso svojo domišljijo zbrati, ako hoče razvozljati to nečitljivo uganko.

Pa če bi tudi tega nedostatka ne imeli taki dopisi, imajo pa vsaj ta nedostatek, da pride na vsako šolo, in bodisi tudi osemrazrednica s še toliko paralelkami, le po en izvod, ki ga voditelj šole pač pri lokalni učiteljski konferenci podrejenemu učiteljstvu prečita, potem pa ga shrani v zbirki normalij. In če hoče učitelj pozneje tak ukaz zopet prebrati, nadlegovati mora šolskega voditelja, da mu pokaže imenik normalij ter poišče dotični akt v šolskem arhivu.

Vsega tega pa bi ne bilo treba, t. j. ne bilo bi se treba mučiti z razvozljanjem nečitljivih dopisov in ne iskati med zaprašenimi akti, ako bi šolske oblasti izdajale tiskan ukazni list ali pa vsaj od časa do časa recimo vsakih pet let skupno v tej dobi izdane ukaze in odredbe v drobni knjižnici. In da to moje zadnje mnenje ni napačno, potrjuje dr. Fr. Heinz v »Predgovoru« k svoji »Zbirki zakonov in ukazov«, kjer pravi: »Kakor je navada po drugih kronovinah, bodo prišli v presledku več let dostavki

k tej knjigi na svetlo. Ti bodo obsegali med tem razglašene nove zakone ali na novo izdane ukaze in razpise.»

Po drugih kronovinah je torej že navada, da se v presledku več let izdajajo dostavki; na koliko let se to zgodi, tega nam Heinz ne pove; toda menim, da tako dolgih presledkov drugje ne poznajo, kakor na Kranjskem. V Heinzovi »Zbirki« je naveden zadnji ministrski razpis z dne 2. maja 1894. leta. V teku 14 let pa se je menda že nabralo toliko ukazov, da bi jih bilo že vredno zbrati in izdati v obljubljenem dostavku.

In učiteljstvo se vendar zanima za ukaze in določbe, ki se tičejo šole in njega samega; zato jih pa tudi želi vedno imeti pri rokah. Poznam učitelje, ki so si za lastno uporabo nabavili Heinzovo »Zbirko«, daži so bili le krajni šolski sveti in šolska vodstva prisiljeni si isto nabaviti; a prav malo bi se našlo učiteljev, ki bi ne imeli knjižice »Državni zakon o ljudskih šolah«, v kateri je natisnjen tudi dokončni šolski in učni red z dne 29. septembra 1905, št. 13.200.

Da, to je vse prav lepo, toda kje naj se dobi v današnjih slabih časih denar za to? Kakor je nekdanj ukazal c. kr. deželni šolski svet, da si mora vsako šolsko vodstvo in vsak krajni šolski svet nabaviti Heinzovo »Zbirko zakonov in ukazov«, in je ravnokar tudi ukazal, da mora vsaka šola naročiti »Letno poročilo«, tako bi lahko tudi v tem slučaju storil. Približno 400 šol in prav toliko krajin šolskih svetov, to bi bilo že 800 naročnikov. Če bi pa cena ne bila pretirana, bi se pa med 750 učitelji in učiteljicami gotovo dobilo tudi nekaj takih, ki bi hoteli imeti »Ukazni list«, oziroma »Dodatek k zbirki zakonov« zase.

Mirosljub.

Šolske vesti.

Osebnosti. V stalni pokoj je stopil profesor na celovski gimnaziji gosp. Ivan Scheinigg, enako tudi učitelj na mariborski kaznilnici, g. Srečko Stegnar. — Pravi realčni učitelj na mestni realki v Idriji, g. Matija Pirc, in pravi učitelj na gimnaziji v Novem mestu, g. Martin Majcen,

sta definitivno potrjena in se jima je priznal naslov profesorja.

Umrli je dne 1. maja t. l. pri Sv. Duhu na Stari gori vpokojeni učitelj g. Franc Golob v starosti 86 let. — Na Remšniku je umrl nadučitelj g. Josip Smole. — Dne 20. maja t. l. je umrl v Mariboru gimnazij-

ski profesor g. Ignacij Pokorn. — Dne 19. maja t. l. je umrl pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah v pokojni nadučitelj g. J. Zirn-gas t, star 64 let. — V Kamnici je dne 19. maja t. l. umrla šolska sestra M. Donata Falež iz Maribora v 27. letu svoje starosti. — V Bohinjski Beli je umrl dne 29. maja t. l. nadučitelj g. Franc Ausser, star 64 let.

Vpokoji se učiteljica ga. Ivana Beg-Praprotnik na slovenski dekliški šoli v Ljubljani. Začasni pokoj se dovoli gđ. Albini Praprotnik v Črnomlju.

Dopust zaradi bolezni se je dovolil nadučitelju g. Antonu Vodetu v Zagradcu, učitelju v Lozicah g. Ludoviku Kranjcu, učiteljici v Cerkljah gđ. Frantar, učiteljici na dekliški šoli v Kočevju gđ. Heleni Petsche.

Nove in razširjene šole. Ekskurendno šolo otvorijo v Šokadu pri Gornjem gradu. — Na ljudski šoli na Viču se ustanovi peto učno mesto. — Enorazrednica na Vogrskem se razširi v dvorazrednico. — Ekskurendna šola v Malenskem vrhu se izpremeni v redno enorazrednico, enorazrednica v Olsčevku pa se razširi v dvorazrednico.

Okrajne učiteljske konference. Za ormoški okraj se vrši dne 8. julija 1908 pri Veliki Nedelji. Na dnevnem redu so sledeči referati: 1. Kako naj ohrani ljudska šola šestdesetletni vladarski jubilej našega presvetlega cesarja v trajnem spominu? Kako naj sodeluje zlasti na polju skrbstva in varstva otrok? Poročevalci gg. Šijanec, Podplatnik, Pinterič in gđ. Potrato. — 2. Katera načela je uvaževati pri reviziji učnih načrtov in kako se naj postopa pri izvršbi te revizije? Poročevalci gg. Kosi, Šalamun, Megla, Porekar, Rosina, Zeder ter gđni. Trstenjak in Bregant. — 3. Poročilo o šolskih vrtilih, oziroma drevsnicah in trsnicah ter čebelnjakih. Poročevalec gospod Ivan Košar.

Učiteljske izpremembe. (Kranjsko:) Na mesto za okrajnega šolskega nadzornika imenovanega g. Fr. Gabrška je imenovana za pomožno učiteljico na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani gđ. Julija Toplikar. Za provizorično učiteljico v Poljanah je imenovana gđ. Marija Pogačnik. V Škocijan pride gđ. Frančiška Čerov iz Hrvaškega broda. Nadučiteljem na Bučki je

imenovan g. Franc Musar v Hotedršici. V Veliki Gaber pride gđ. Marija Karlin iz Šmartna pri Litiji, v Metliko gđ. Amalija Vardjans Suhorja, v Leskovec g. Jan Cvirn iz Kostanjevice, na Rađovico g. Karol Gruden, v Šmihel pri Novem mestu g. Franc Kopitar. Definitivni sta postali gđ. Emilija Roje na mestni dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani in gđ. Marija Jurjevčič v Črnem vrhu. Za provizorično učiteljico v Dragatušu je imenovana suplentinja gđ. Franja Milavec. Za suplentinjo v Lozice pride gđ. Josipina Zaletel iz Hotedršice, za suplentinjo v Cerklje gđ. Angela Miklavčič, za suplentinjo v Kočevje gđ. Pia pl. Koschin. Suplentinja na deški šoli v Kočevju gđ. Pavla Lehner in Vera pl. Gressl sta imenovani za provizorični, Suplentinja v Št. Petru pri Novem mestu, gđ. Marija Grobovšek, je postala provizorična na istem mestu. Zaradi bolezni je izstopil iz službe g. Vincencij Jurman v Kuželju; nadomešča ga vpokojeni učitelj g. Maks Ivanetič. V Škofjo Loko je prestavljen g. Viktor Jamšek, učitelj v Radečah.

(Štajersko:) Stalnim nadučiteljem so imenovani: na Zidanem mostu g. Franc Meško, nadučitelj v Selah, v Runčah tamošnji stalni učitelj g. Ivan Vertot in pri Sv. Bolfenku na Kogu tamošnji stalni učitelj g. Franc Cajnko. Stalnim učiteljem, oziroma učiteljicam so imenovani: v Artičah tamošnji začasni učitelj g. Alojzij Voglar, v Podovi tamošnja učiteljska suplentinja gđ. Pavlina Kosec in začasna učiteljica gđ. Elizabeta Jug, pri Sv. Miklavžu v Ormožu tamošnji začasni učitelj g. Franc Karbaš, v Črešnjevcih gđ. Marija Stegnar in gđ. Neža Kuncj. Gđ. Leonida Herzog, učiteljica na ormoški okoliški šoli je dobila učiteljsko mesto pri Sv. Križu blizu Ljutomera, na njeno mesto je prišel g. Milko Jerše iz Ptuj. Premeščena je definitivna učiteljica gđ. Ivana Zupančič iz Št. Vida pri Planini v Šmarje pri Jelšah. Stalna učiteljica gđ. Marija Klemenčič v Bruku ob Muri je imenovana za stalno učiteljico na III. mestni dekliški šoli v Mariboru. Definitiven je postal v Sromljah g. Rudolf Petrič, dosedaj provizorični učitelj istotam.

(Koroško:) Prestavljen je podučitelj g. Franc Wedenig iz Podpeče v Malošče. Kot pomožna učna moč na Brnci je nastav-

ljena podučiteljica gđc. Antonija Schneider v Bistrici na Zili. V Timenico je premeščen g. E. Gotlschnig, učitelj v Medgorjah.

Usposobljenostni izpit so napravili pred c. kr. izpraševalno komisijo v Ljubljani: 1. za meščanske šole: Albina Golob, učiteljica v Semiču, iz druge strokovne skupine s slovenskim in nemškim učnim jezikom; Matilda Bauer, učiteljica v zavodu Huth-Hanss v Ljubljani, iz prve strokovne skupine z nemškim učnim jezikom (z odliko); Helena Rehfeld, pomožna učiteljica na mornarični ljudski in meščanski šoli v Pulju, iz prve strokovne skupine z nemškim učnim jezikom; Avgusta Weibl, učiteljica v Joachimstalu na Češkem, iz druge strokovne skupine z nemškim učnim jezikom. 2. Za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom: Josip Jeglič, učitelj v Selcih; Anton Knap, učitelj v Vrbačah; Alojzij Liha, učitelj v Št. Lambertu; s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Franc Krmelj, učitelj na Šenturški gori; Alojzij Marok, šolski vodja v Hinjah; Josip Pleničar, šolski vodja v Kropi; Anton Strigl, suplent v Frakolovem pri Celju; Ivan Žagar, učitelj v Mengšu; Karolina Lenček, učiteljica pri Sv. Križu pri Kostanjevici; Albina Rupnik, učiteljica v Loškem potoku; Ljudmila Šircelj, učiteljica v Zdoleh na Štajerskem; Marija Tanšek, bivša suplentinja v Sevnici; Evgenija Tekavčič, učiteljica v Moravčah; z nemškim učnim jezikom: Roza Ermacora, učiteljica v Lienfeldu; Ljudmila Schinzel, učiteljica v Frauendorf pri Judenburgu; Valerija Kasch, učiteljica v Kočevju; Tekla Schittinig, učiteljica v Maria-Zellu; Alojzij Sieber, pomožni učitelj v Jagerbergu na Štajerskem. 3. Dopolnilne izkušnje sta napravila: Josip Zupančič, definitivni učitelj v Dolenji vasi pri Ribnici iz veronauka, Štefanija Handl, učiteljica v Huthovem zavodu v Ljubljani iz slovenščine kot učnega jezika za ljudske šole. 4. Specialno izkušnjo iz francoščine je prebila z odliko Vera Veršec, absolventinja mestne višje deklške šole v Ljubljani.

Odlikovanja. Cesar je podelil štajerskemu deželnemu šolskemu nadzorniku gospodu Petru Končniku red železne krone tretjega razreda. — Predsednici društva katoliških učiteljev v Avstriji, nadučiteljici Karolini pl. Ambros je podelil sv. Oče častni

kríž: Pro Ecclesia et Pontifice. — Dvorni svetnik dr. Jagič je imenovan ob priliki 70letnice častnim članom vseučilišč v Odesi in Petrogradu.

Razpisane učiteljske službe. (Kranjsko:) Na dvorazrednici v Podkrajju je razpisano nadučiteljsko mesto v stalno nameščenje. Prošnje do 15. junija 1908 na c. kr. okrajni šolski svet v Postojni. — Na dvorazrednici pri Sv. Križu pri Kostanjevici je razpisano učno mesto v stalno nameščenje. Prošnje do 20. junija 1908 na c. kr. okr. šolski svet v Krškem. — Na dvorazrednicah v Ledinah in na Vojskem je razpisano mesto učitelja-voditelja, na štirirazrednici v Cerknici pa mesto učitelja in mesto učiteljice v stalno nameščenje. Prošnje do 21. junija 1908 na c. kr. okrajni šolski svet v Logatcu. — V postojnskem šolskem okraju so razpisana sledeča mesta v stalno nameščenje: nadučiteljsko mesto na dvorazrednici v Vrbovem; mesto učitelja-voditelja na enorazrednici v Koritnicah, Ložah, na Suhorju, Vrbačah in Colu; mesto učitelja in mesto učiteljice na dvorazrednicah v Trnju in Studenem. Prošnje do 21. junija 1908 na c. kr. okrajni šolski svet v Postojni. — V litijskem okraju je razpisano mesto voditeljsko in učno mesto na enorazrednicah na Sv. Gori, v Št. Lambertu, Polšniku in Prežganju, učno mesto na petrazrednici v Zagorju in na štirirazrednici v Višnji gori za moške posilce v stalno, oziroma začasno nameščenje. Prošnje do 20. junija 1908 na c. kr. okrajni šolski svet v Litiji. — Na dvorazrednici v Kropi je razpisano nadučiteljsko mesto v stalno nameščenje. Prošnje do 15. junija 1908 na c. kr. okrajni šolski svet v Radovljici. — V novomeškem okraju je razpisano v stalno nameščenje mesto učitelja-voditelja na enorazrednicah v Ambrusu, Poljancah in Topli rebri in učno mesto na štirirazrednici v Žužemberku. Prošnje do 25. junija 1908 na c. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu. — Na enorazrednici na Št. Urški gori je razpisano mesto učitelja-voditelja v stalno, oziroma začasno nameščenje. Prošnje do 20. junija 1908 na c. kr. okrajni šolski svet v Kranju. — V črnomalskem okraju se razpisujejo v stalno nameščenje učno mesto na štirirazrednici v Metliki in učna mesta na enorazrednicah v Gribljah, Pre-

loki in Radencio. Prošnje do 23. junija 1908 na c. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju.

(Štajersko:) V političnem okraju Celje so sledeče službe razpisane: Na ljudskih šolah v Dramljah, Slivnici in pri Sv. Štefianu po eno mesto učiteljice:

na ljudski šoli v Braslovčah mesto učitelja in na enorazrednici pri Sv. Miklavžu nad Laškim trgom mesto šolskega vodje. Te šole so v II. krajnem razredu. Prošnje do 20. junija 1908 na dotične krajne šolske svete.

Drobtine.

Listnica uredništva. Nekateri p. n. gospodje so nam zamerili, ker smo jim list ustavili z drugo številko. Opozarjamo, da smo bili na ovitek druge številke zapisali dvakrat: »Prihodnjo številko prejmejo samo naročniki.« Kdor ni naročil, — nadaljnih številk ni dobil. — Na razpolago so pa še vse letošnje številke. Uredništvo prosi obenem vse cenjene naročnike lista, naj bi blagovolili poravnati naročnino, zlasti še za prejšnje letnike, kajti koncem junija bo prišel račun iz tiskarne.

Prošnja slavnim krajevnim šolskim svetom. V zadnji številki smo objavili na platnicah doslovno odlok c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 29. aprila 1908, št. 1696, s katerim se vsem c. kr. okr. (mestnim) šolskim svetom in potom teh vsem šolskim vodstvom naznanja, da ni prepovedano naš list naročati za učiteljske knjižnice. Prošimo torej našemu listu prijazne ude krajevnih šolskih svetov, da v prihodnji seji predlagajo, da se naroči za šolo poleg drugih listov tudi »Slovenski učitelj«. Več ko bo imel list naročnikov, bolj bo lahko izpolnjeval svojo vzvišeno nalogo, služiti pravi vzgoji in ponuku slovenske mladine. **Upravništvo.**

Javna tombola. »Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Idrija« priredi v društvene namene javno tombolo dne 28. junija t. l. ob polu 4. uri popoldne na glavnem trgu. Tablice se prodajajo po 20 vin. po idrijskih trgovinah, kakor tudi na dan tombole na mestu. Z ozirom na blag namen se pričakuje kar najboljša udeležba iz mesta samega in okolice.

Podružnica Slomškove zveze v Idriji je imela dne 4. t. m. svoje zborovanje v Črnem vrhu. C. kr. učitelj, g. Avgust Šabec, je prav zanimivo predaval o normalnih besedah, ki jih je uporabljal rajni c. kr. vadniški učitelj

in okrajni šolski nadzornik Ivan Tomšič pri pouku v čitanju v elementarnem razredu. Udeležba je bila zelo številna in zabava po zborovanju prav vesela.

Ljubljana za proslavo cesarjevega jubileja. Ljubljanski občinski svet je namenil 28.000 K za proslavo cesarjevega jubileja in sicer se ustanovi počitniška naselbina učencev ljubljanskih ljudskih šol, sedanja mestna otroška vrtca se izpremenita v otroški zavetišči, ustanovi se mestna bolniška blagajna za posle, napravi se 20 ustanov pa 100 kron za obubožane obrtnike, izenačijo plače mestnih uradnikov in uslužbencev s plačami drž. uradnikov in uslužbencev, službena doba pa zniža na 35, oziroma pri policiji na 30 let in za zgradbo delavskih hiš se določi 20.000 K.

82.000 učencev in učenek vseh dunajskih ljudskih šol se je dne 21. maja t. l. poklonilo Nj. Veličanstvu cesarju Francu Jožefu I. v Schönbrunnu, da mu izrazijo svojo ljubezen in spoštovanje ter častitajo k vladarski šestdesetletnici. Otroci so peli, predavali pesmi, telovadili itd. Cesar je bil jako zadovoljen in se je prijazno z otroki razgovarjal. Na razpolago je bilo 500 posebnih vlakov.

Vladarji, ki so praznovali svoj 60-letni jubilej. Le malo je slučajev v svetovni zgodovini, da bi kdo vladal šestdeset let. Iz najstarejših časov je znan egiptovski kralj Ramses, ki je vladal od 1348 do 1281 pred Kr., torej 67 let. Tudi Sabor II. Veliki, kralj srednjepersijske države Sassanidov, »kralj kraljev« imenovan, je vladal 71 let (od 309 do 380 po Kr.). Po preteku skoro 1000 let je vladal portugalski kralj Alfonz I. Henriquez od 1109 do 1185. (Po drugih virih pa je nastopil vladno šele l. 1139.) Na Španskem je vladal Jakob I., kralj aragonski, od 1213 do 1276. Francoski kralj Ludovik XIV. je nastopil vladno l. 1643., toda ker je bil še pre-

mlad, je bil Mazarin njegov varih. Umrli je po 72letnem vladanju l. 1715. Tudi njegov naslednik, Ludovik XV. je vladal skoro 60 let; umrl je l. 1774. Na Angleškem je bil Jurij III., ki je vladal od 1760 do 1820 (zadnjih 10 let sicer le po imenu, ker je bil umobolen), in kraljica Viktorija, ki je nastopila vladati l. 1837. in je umrla l. 1901. Na Saksonskem je vladal Friderik Avgust III. od l. 1806 kot kralj Friderik Avgust I.) od 1763 do 1827.

Nekaj iz statistike o avstrijskem ljudskem šolstvu. Enketa za saniranje deželnih financ je podala precej natančno sliko, koliko šol in učiteljstva ima vsaka kronovina, pa tudi koliko izda za ljudsko šolstvo. Izdatki vseh kronovin za ljudsko šolstvo znašajo 121.057.854 K; največ izda Češka, namreč 51.726.209 K, najmanj Predarlška, namreč 563.495 K, Kranjska pa 1.293.854 K. Od te skupne vsote dobi 107 milijonov kron aktivno učiteljsko osebje, in sicer zopet največ na Češkem, namreč 46.445.344 K, najmanj na Predarlškem, namreč 490.821 K, na Kranjskem pa 1.090.908 K. Natančnejšo sliko o tem dobimo, ako izračunamo, koliko pride v posameznih kronovinah na vsakega prebivalca. Najmanj pride v Dalmaciji, namreč po 1 K 36 h na glavo, največ na Dunaju, po 7 K 76 h in na Kranjskem po 2 K 12 h. v celi Avstriji službuje 69.555 učnih moči in sicer največ na Češkem (23.510), najmanj v Trstu (348) in na Kranjskem 753. Ena učna moč pride v Dalmaciji na 863 prebivalcev, na Češkem na 278 prebivalcev in na Kranjskem na 685 prebivalcev. Zanimivo je tudi, koliko dobi v vsaki kronovini povprečno ena učna moč. Največ seveda na Dunaju, kjer pride na vsako učno moč povprečno po 3050 K, za Dunajem pa je takoj Šlesko, kjer pride na vsako učno moč po 2059 K, najmanj na Tirolskem po 719, na Kranjskem pa po 1448 K.

Na Šleskem so dobili dné 5. februarja t. l. nov zakon, po katerem se učiteljstvu štejeta dve leti, ki jih je prebil med zrelostnim in usposobljenostnim izpitom, v službeno dobo.

Nauk učiteljem. »Magazin für Pädagogik« piše: Splošno se v ljudskih šolah preglasno govori. Od tod prihajajo po mnenju zdravnikov tako pogostne bolezni v grlu.

Tudi je dognano, da oboli na grlu razmerno veliko več mestnih učiteljev in učiteljic, dasi jim je kot razrednim učiteljem manj govoriti, nego učiteljem enorazrednic. Razvidno, da je največ nevarnosti po razgretem učenju, — prememba topline, osobito v hladnih časih. Organi se vsled napora in dolgega govorjenja razgrejejo in napolnijo s krvjo. Da se zavaruješ, skušaj kolikormoč pravočasno zjednačiti temperaturo v grlu in vnajno toplino. Zdravniki svetujejo to-le: Ne govori zadnje pol ure (če možno?) nič! Če se ta nasvet ne more izvesti, ostani po šolskem pouku toliko časa v sobi, da se ohladiš. Trud je majhen, plačilo obilno! V zimskem času se priporoča tudi, da zavaruješ na prostem usta in nos s primerno rutico. Učitelji na deželi, ki iz razreda lahko takoj gredo v stanovanje, so v tem oziru veliko na boljšem in redkokdaj zbole za boleznijo v grlu.

Uporni učenci. V Plznu je učitelj P. poklical iz klopi učenca nadaljevalne šole. Učenec ni ubogal ter se je ustavil. Učitelj je tožil uporneža pri sodišču, ki mu je odmerilo 14 dni strogega zopora. Deželno sodišče, kjer je kaznovani mladenič vložil priziv, je potrdilo prvotno obsodbo s pripomnjo: Ako učitelj poučuje v šoli, izvršuje svojo službeno dolžnost, kakor vsak drugi uradnik, kadar je v svojem uradu. Ako se torej kdo upre učitelju, ki je v svojem poklicu, se pregreši zoper javno oblast, kar je kaznivo po postavi.

Šole na kmetih. Uradni list v Rumuniji naznanja postavo, da se na kmetih preosnujejo šole tako, da se bodo učenci in učenke v višjih razredih učili praktičnega kmetijstva. Pri vsaki šoli bo $3\frac{1}{2}$ ha zemlje, ki jo bodo obdelovali šolarji po navodilih učiteljevih.

Turški učitelji. Kako slabo se godi turškemu učiteljem, pojasnuje sledeči slučaj: Pred kratkim je zahteval naučni ravnatelj nekega okraja od ministrstva, naj odstavi učitelja, ki je na sejmski dan prodajal na trgu jajca in kokoši, medtem ko so se učenci lepo sprehajali po mestu. V ministrstvu so stvar preiskali in dognali, da je imel dotični učitelj 45 kg žita kot letno plačo. Ministrstvo se je ubogega učitelja usmilo ter ga prestavilo v drugo mesto, kjer ima kraljevsko plačo, mesečno 150 pijastrov (32 K).

Slovstvo in glasba.

Nove velike zgodbe. Na ljubljanskih ljudskih šolah se vpeljejo s prihodnjim šolskim letom nove »Velike zgodbe svetega pisma stare in nove zaveze« in sicer najprej v 4. razredu, potem pa sukcesivno v nadaljnjih razredih ljudskih in meščanskih šol. Zgodbe je priredil župnik Jožef Volc. Male zgodbe za drugi razred istega pisatelja so že v rabi in prav dobro služijo.

H. Podkrajšek: Obrtno knjigovodstvo z naukom o menicah. C. kr. zaloga šolskih knjig na Dunaju. Cena vezani knjigi 1 K 20 h. O tej knjigi, ki je namenjena v prvi vrsti našim obrtnim učnim zavodom, priobčimo v prihodnji številki daljšo oceno.

Šola in dom, s posebnim ozirom na roditeljske večere. Napisal Dragotin Pribil, c. kr. vadniški učitelj in šolski nadzornik v Krku (Istra). Uredil dr. Fran Ilešič. V Ljubljani 1907. Izdala »Slovenska Šolska Matica«. Natisnila »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Že dolgo nam ni prišlo v roke pedagoško delo, ki bi bilo pisano s toliko navdušenostjo in s tolikim svetim ognjem za vzgojno stvar, s kakršnim je pisana zgoraj navedena Pribilova knjiga. O namenu, ki ga zasleduje pisatelj s svojo knjigo, pravi v predgovoru sam: »Vzgoja mora postati za oba dela (t. j. za šolo in dom) iste važnosti, nekak skupen spas; mora, pravim — drugače ne vidim možnosti, da bi se dvignili vzgojni uspehi. Skupno delo, zveza obeh činiteljev in stremljenje za istimi cilji z istimi sredstvi in z združenimi močmi — to je bil moj namen. Nemara ta knjiga pripomore, ne, da bi se dosegel ta ideal, pač pa, da se bode vsaj želel doseči.«

Ob koncu predgovora povdarja g. pisatelj še enkrat važnost stika z domom, a tako poetično navdahnjen, da si ne moremo kaj, da ne bi postavili i dotičnih besed doslovno tu sem. »Moj ideal, za katerega se bodem boril odsle, je zveza doma in šole. Dajte šoli mir, in razvila se bode; pomozite šoli, in šola vam bode obnovila vero v možnost čudežev! Zvežite dom in šolo v eno bitje z dvema dušama, a samo z eno voljo, z enim idealom: to je sreča otrok, sreča naroda. Tovariši moji, delujmo na to, da postanejo učenci naši, da postanejo starši

naši, da bodo starši zopet s ponosom kazali na nas in naše vzgojevalnice, ne samo »učilnice«: »Glejte, to je naša šola, to je naš učitelj.« O, bratje moji, to bode raj! In tedaj bodem ves srečen z Vami.«

Pričujoča knjiga je prvi, teoretični del. Razdeljena je v pet poglavij. Prvi govori o vzgoji v obče, drugi o domači in šolski vzgoji, tretji o kooperaciji šole z domom, četrti o stihik šole z domom in peti o roditeljskih večerih (sestankih).*) V prvi vrsti je Pribilovo delo namenjeno učiteljem, ki jim je do tega, da se potom sestankov z roditelji dvignejo v Slovincih vzgojni uspehi.

Najsi je prvi del teoretične vsebine, vendar najde učitelj v niem toliko praktičnih migljajev za svoje delo v šoli in izven nje, da bi bilo pač škoda, ko bi pustil to knjigo nečitano ter čakal praktičnega dela, češ: teorija mi je itak že znana.

V obče se strinjamo z izvajanji poedinih poglavij, le tu in tam si dovoljujemo imeti z ozirom na svoje lastne, večletne izkušnje, tudi svoje lastne misli.

Na str. 27 obsoja g. pisatelj presplošno način, rediti dojenčka ob steklenici kravjega mleka, zakaj dognano je, da tako ravnanje matere ne izvira vselej iz ljubezni do same sebe in svoje lepote, vsaj v Slovincih ne, ki smo zvečine kmetiški narod. Res je sicer, da je najbolj naravna hrana za dojenčka materino mleko, toda, ako ga mati nima v dovoljni meri, ko je bolehna in slabotna, tedaj si pač moramo pomagati s kravjim mlekom, oziroma z umetno hranitvijo. Str. 30: »Duševna vzgoja med našim narodom ni mnogo boljša« (od telesne), pravi g. P. Mi bi rekli »je še slabša«. Žalibog! Z obe-

*) Tudi pisec teh vrstic se strinja z g. urednikom, dr. Ilešičem (glej str. 11), da je bolje pisati »roditeljski sestanki« kakor pa večeri, ker naše razmere v obče ne dopuščajo, da bi se shajali z roditelji po večerih, tudi je pojem »sestaneke« obširnejši nego »večere«; po mestih torej lahko učitelji tudi po večerih prirejajo »roditeljske sestanke«, dočim se glasi nekako čudno, ako se priredi na deželi po poldanski službi božji (torej še po dnevu) roditeljski večer.

ma rokama pa podpišemo trditev gospoda pisatelja na 43. strani: »Tudi mi sami z mnogočim zakrivimo neuspehe šolske vzgoje. Premalo svetega ognja je v nas, premalo navdušenja za poklic, premalo stanovske zavednosti; kjer nas je več, nismo edini, vzajemni, si podkopujemo ugled med ljudstvom, podkopujemo si ga na različen način sami. In mati vseh teh naših hib je naša nemarnost. Samonaobrazbe, bratje moji, samonaobrazbe nam je treba! Potem bodo naši grehi od dne do dne manjši in »nad sneg bomo beli«.

Proč z domačimi nalogami! (str. 61), kliče tudi pisatelj teh vrstic. Pustimo mladini veselje in veselje mladosti! Na str. 64 je v odstavku m) med vzajemno književnostjo za šolo in dom pozabil navesti Kosijev brošurico »Starši, podpirajte šolo! Nekoliko besedij o skupnem vzgojnem delovanju domače hiše in šole,« ki je doživela dva natisa (1889 in 1894) in pa »Detoljuba«, ki je priobčil v prid stiku med šolo in domo tudi že marsikatero zdravo pedagoško zrno.

Klic g. pisatelja na str. 72.: »Proč s telesnimi kaznimi, ki delajo iz nas biriče!« se glasi sicer lepo, a kaže, da je g. P. nadzornik, zakaj za dejansko življenje ima ta zahteva premalo pomena. Dobe se otroci, ki so npravno tako pokvarjeni, da pri njih z najboljšo voljo ne opraviš zlepa ničesar. Ali se ne dogodi včasih, da se ti postavi paglavec v šoli po robu? Ali boš v takem slučaju mirno gledal, da se v prisotnosti vsega razreda tepta tvoj ugled z nogami? Če je učitelj namestnik staršev, imej tudi v tem pogledu s starši iste pravice! S tem pa ne rečem, da prištevam telesno ustrahovanje k vsaki danjim šolskim kaznim, nikakor ne, isto velja samo za izvanredne slučaje. Na vsak način pa škoduje učiteljevemu ugledu dejstvo, da se učitelj po šolskem zakonu ne sme otroka dotakniti. O tem bi se dal marsikak zanimiv, a žalosten slučaj navesti iz šolskega življenja.

Na str. 75—77 odreka g. pisatelj šolskim slavnostim vso vrednost in korist. V tem oziru je pisca teh vrstic in z njim marsikatero drugega šolskega vzgojitelja izkušnja drugače poučila, tako, da lahko z mirno vestjo trdimo: Šolske slavnosti so mogočna izpodbuda k vzajemnemu delovanju šole in doma. Toda — to povdarjamo izrecno — morajo se voditi prav, ne smejo postati nikoli »Selbstzweck«, še manj pa služiti strankarskim namenom. Ozirati se je nadalje tudi na krajevne razmere, zato v krajih, kjer, da govorim z gospodom Přibílo, starši za posamezne točke slavnostnega dela nimajo dovolj smisla in se le dolgočasijo, ne bode učitelj nikoli prirejal šolskih slavnosti.

Dovolj! Pri tej priliki še nekaj. Přibílovo knjigo je uredil dr. Fr. Ilešič. Zanimivo bi bilo izvedeti, na kaj se je nanašalo to »urejevanje«. Gotovo na jezikovno stran knjige. V stvarnem oziru je spravil g. urednik v knjigo samo tri svoje opombe. Če se že to urejevanje mora razvideti iz naslova, zakaj ne nosijo potem vse publikacije, ki jih ima g. dr. Ilešič v jezikovnem oziru v pregledu, njegovega imena?

Končam! Přibílova lepa knjiga je vzbudila v nas še marsikako misel, a ne moremo je zapisati, ker nam je poročilo itak že precej naraslo pod peresom.

Dajmo za konec še znova besedo gosp. avtorju knjige: »Delajmo za stik z ljudstvom! Ne zanemarjajmo nobenega sredstva, ki nas približa narodu, ki popularizuje naše šolstvo: Ne proti narodu nam je hoditi, ampak z njim, združiti se imamo z njim, in če reklamujemo svoje mesto v višjih slojih (v kar nas vpravičuje naša omika), dvignimo narod k sebi! Ne pripoznavamo moči srebra, pripoznavamo moč in veljavo vede, prosvete. Potem bode naš narod postal krepak, v kulturi svojih istinito sposoben za brambo v velikem boju narodov za obstanek. Le s prosvečenim narodom se moremo bojevati proti prosvečenemu narodu.

„Slovenski učitelj“ izhaja sredi vsakega meseca. Celoletna naročnina 4 K. Rokopisi učiteljske stroke naj se pošiljajo c. kr. učitelju Jož. Novaku, Idrinja; rokopisi za „Katehetski vestnik“ pa katehetu A. Čadežu, Semeniške ulice 2 v Ljubljani. Naročnino in reklamacije sprejema: Uredništvo „Slovenskega Učitelja“ v Ljubljani.

Urednika: J. Novak in A. Čadež. Tiska Kat. Tiskarna. Obl. odgovoren: Iv. Rakovec.

